

Warszawa, dn. 16 października 2017 r.

Opinia Rady Nadzorczej

do

Stanowiska Zarządu odnoszącego się do wydanego przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych stanowiska z przeglądu śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego spółki Qumak S.A. za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r.

Stanowiska Zarządu Spółki dominującej Grupy Kapitałowej Qumak odnoszącego się do wydanego przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych stanowiska z przeglądu śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Qumak za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2017 r.

Audytor sprawozdań spółki za rok obrotowy 2017 r., Deloitte (dalej "Audytor") po przeprowadzeniu przeglądu śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego Spółki Qumak S.A. z siedzibą w Warszawie, al. Jerozolimskie 134 (dalej „Spółka”), które składa się ze sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz sprawozdania z całkowitych dochodów, sprawozdania ze zmian w kapitale własnym i sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres 6 miesięcy zakończony w tym dniu, a także innych informacji objaśniających, odmówił wyrażenia opinii z przeglądu sprawozdania.

Rada Nadzorcza przeanalizowała stanowisko Audytora, w procesie przebiegu przeglądu komunikowała się z Audytorem na bieżąco, zapoznała się również z przyczynami zastrzeżeń, wzięła przy tym pod uwagę stanowisko Zarządu na tej podstawie formułuje swoją opinię.

Ze względu na to iż stanowiska Audytora na temat śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego Spółki Qumak S.A. oraz śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Qumak odnoszą się do tych samych pozycji a spostrzeżenia są tożsame w obu stanowiskach Audytora, Rada postanowiła sporządzić jedną opinię do obu przedstawianych jej stanowisk Zarządu o których mowa powyżej.

1. Zastrzeżenia dotyczące danych za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku, stanowiących bilans otwarcia okresu objętego przeglądem i ich niezgodności z zatwierdzonym sprawozdaniem finansowym Spółki

W odniesieniu do zastrzeżeń dotyczących zestawienia obrotów i sald za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2016 roku stanowiących bilans otwarcia oraz wynikającej z tego niemożności stwierdzenia przez Audytora kompletności i rzetelności danych w sprawozdaniu na dzień 30 czerwca 2017 roku oraz dane porównywalne na dzień 31 grudnia 2016 roku Rada uzyskała od Zarządu wyjaśnienie, iż różnice wynikają z korekt prezentacyjnych w sprawozdaniu finansowym.

Rada Nadzorcza zdaje sobie sprawę z dużego zakresu zmian wynikających z przejścia na nowy system finansowo-księgowy oraz zmiany planu kont a także jednoczesnych zmian organizacyjnych odbywających się w tym czasie w Spółce.

Rada zobowiązała Zarząd do wyjaśnienia zastrzeżeń Audytora w tym obszarze oraz konieczności potwierdzenia na podstawie dokumentów źródłowych prawidłowości migracji danych oraz sald przeniesionych do nowego systemu. Rada rozumie i podziela zdanie Zarządu, że dla zapewnienia rzetelności danych konieczne jest przeprowadzenie każdorazowo analizy danych źródłowych. Rada stoi na stanowisku, że proces ten powinien być przeprowadzony tak aby Audytor uzyskał wszelkie niezbędne informacje i potwierdzenie danych co do których ma wątpliwości. Jednocześnie Rada podkreśla, że ww. kwestie nie były podnoszone przez audytora spółki za poprzedni rok obrotowy podczas jego komunikacji z Radą Nadzorczą w toku badania sprawozdań finansowych. Rada zamierza monitorować status weryfikacji danych tak aby zapewnić weryfikację danych i potwierdzenie prawidłowości danych w systemie do momentu publikacji raportu za rok obrotowy 2017.

2. *Błędy w odniesieniu do danych porównywalnych w notach nr Nota nr 9 i 10 Pozostałych informacji i objaśnień do śródrocznego skróconego sprawozdania finansowego*

Zastrzeżenie Audytora dotyczy informacji zawartych w Nocie 9. Zapasy oraz nota 10. Należności handlowe oraz pozostałe należności. Rada uzyskała wyjaśnienie Zarządu iż różnice wynikają ze sposobu prezentacji danych na dzień 31.12.2016 (tzw. korekty prezentacyjne), które to spółka obecnie prezentuje w inny sposób (co dotyczyło np. należności z tytułu kontraktu ISOK (w kwocie 23 mln zł).

Rada zobowiązuje Zarząd do jednolitej i spójnej a przede wszystkim zgodnej z przepisami prawa i zaleceniami Audytora prezentacji danych ujętych w pozycji Zapasy oraz należności handlowe i pozostałe należności, nie identyfikując jednocześnie ryzyka iż obecny sposób prezentacji w sprawozdaniu finansowym może wprowadzić w błąd oraz w sposób niejednoznaczny prezentować ww. informacje gospodarcze.

3. *Brak możliwości oceny niektórych pozycji należności handlowych i zobowiązań ze względu na brak:*
- *wyjaśnień w zakresie pozycji Należności handlowych oraz pozostałych należności, otwartych na dzień 30 czerwca 2017 roku*
- *wyjaśnień w zakresie pozycji Zobowiązań handlowych i pozostałych zobowiązań w zakresie otwartych pozycji*

Audytor odniósł się do pozycji należności oraz zobowiązań, gdzie nie otrzymał wystarczających informacji odnośnie niektórych aktywów i zobowiązań Spółki. Rada uzyskała wyjaśnienie od Zarządu spółki, że zastrzeżenia dotyczą przede wszystkim prawidłowości struktury wiekowania należności i zobowiązań, co wynika z niewłaściwie określonych parametrów systemu księgowego. Rada ocenia podniesione zastrzeżenia jako istotne dla oceny sprawozdań finansowych. Niemniej jednak podkreślić trzeba, że poważna większość ww. pozycji (odpowiednio 73% i 72% zapisów nie budzi wątpliwości audytora).

Rada zobowiązała Zarząd do podjęcia kroków do wyjaśnienia nieprawidłowości i weryfikacji parametrów systemu tak aby dane w nim odzwierciedlały informacje wynikające wprost z dokumentów źródłowych. Rada zdaje sobie sprawę że dla zapewnienia pełnej rzetelności wymaga to analizy dokumentów co jest pracochłonne i długotrwałe.

4. Kompletność wyjaśnień dotyczących pozycji rezerwy na naprawy gwarancyjne

Zgodnie z oświadczeniem Zarządu Spółka dołożyła wszelkich starań aby przedstawiona kalkulacja była przeprowadzona w sposób rzetelny z zachowaniem wszystkich zasad zapewniających jak najlepszy sposób oszacowania ww. rezerwy..

Rada Nadzorcza rozumie i podziela zdanie Zarządu w szczególności zwracając uwagę na fakt, że ze względu na brak powtarzalności projektów, nie istnieje jeden obiektywny sposób kalkulacji rezerw gwarancyjnych. Aktualizacja szacunków została wykonana w oparciu o najlepszą wiedzę projektową z uwzględnieniem zmieniających się również okoliczności rynkowych. Wydatkowanie kosztów pod naprawy gwarancyjne/serwis nie ma charakteru liniowego, co utrudnia analizę odnoszenie jej do danych historycznych.

Wskazane zastrzeżenie Audytora odnośnie danych na 31.12.2016 było uprzednio podniesione przez audytora sprawozdań spółki za rok obrotowy 2016 i jest z nim zbieżne. Spółka obecnie jest w procesie weryfikacji danych historycznych.

Rada Nadzorcza podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone uprzednio odnośnie oceny wpływu stanowiska Audytora w tej sprawie. Jest on dość istotny dla rzetelności prezentacji danych i dlatego Rada uważa, że pokazywanie tych kalkulacji, przy możliwie zoptymalizowanej metodyce wyliczeń ma znaczenie dla właściwego obrazu Spółki. Jednocześnie Rada mając świadomość trwających procesów wdrożeniowych w zakresie sprawozdawczości w Spółce, będzie monitorowała realizację przez Zarząd zamiaru stosowania w przyszłości zalecanej metodyki kalkulacji ww. rezerw, oraz doskonalenia systemu informacji zarządczej w celu poprawy spójności informacji, ewidencji finansowej i zarządczej oraz możliwości weryfikacji ex post przyjmowanych założeń.

5. Wątpliwości dotyczące pozycji: Pozostałe aktywa niefinansowe oraz Przychody przyszłych okresów

Rada zapoznała się z wyjaśnieniami Zarządu oraz zasadami szacowania ww. pozycji. W ocenie Rady Spółka oszacowała je według swojej najlepszej, dostępnej na dany moment wiedzy.

Rada zobowiązała Zarząd do takiego wyjaśnienia ww. pozycji oraz ich potwierdzenia prawidłowości danych w systemie i weryfikacji ich z dokumentami źródłowymi, tak aby Audytor nie miał wątpliwości co do danych przeniesionych do nowego systemu. Podobnie jak w przypadku wcześniejszych spostrzeżeń Rada wyraża zrozumienie co do pracochłonności procesu zobowiązując zarząd do zakończenia weryfikacji w terminie umożliwiającym potwierdzenie danych do momentu publikacji raportu za rok obrotowy 2017 tak aby dać komfort audytorowi do stwierdzenia o prawidłowości kompletności i prawidłowym prowadzeniu ksiąg.

6. Znacząca wątpliwość co do zdolności kontynuacji działalności przez Spółkę.

Zarząd sporządził stanowisko dotyczące kontynuacji działalności które zostało zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za I półrocze 2017 r. w Nocie nr 30. Stwierdza w nim, że podjął i podejmuje kroki, które powinny w efekcie zapewnić spółce odbudowę rentowności, utrzymanie płynności oraz poprawę standingu finansowego Spółki.

Rada zaleciła Zarządowi przygotowanie planu oszczędności, na bieżąco konsultuje oraz monitoruje działania naprawcze podejmowane przez Zarząd w toku sprawowania bezpośredniego nadzoru. Rada wydaje zalecenia dla wprowadzenia konkretnych działań oraz zapoznaje się z efektami działań oraz opiniuje podjęte kroki. Rada podziela przekonanie Zarządu, że mimo przejściowych trudności Spółka posiada potencjał pozwalający jej odbudować rentowność działalności oraz nadwyřony standing finansowy o ile działania naprawcze będą

prowadzone konsekwentnie i stanowczo. Rada jest przekonana że odbudowany Zarząd w pełnym składzie posiada kompetencje niezbędne do przeprowadzenia skutecznych zmian organizacyjnych oraz zapewnienia Spółce kontynuacji działalności. Rada zwraca uwagę, że mimo podjętych działań istnieje ryzyko, że wdrożone kroki nie przyniosą zamierzonych efektów. Rada w dalszym ciągu będzie monitorować proces naprawczy pod kątem skutecznej realizacji zamierzonych celów.

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "Wojciech Napiórkowski".

Wojciech Napiórkowski

Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej